

Medalla d'or del Treball Social 2013 a Pilar Massana i Llorens¹

El Dia Mundial del Treball Social 2013, en un acte solemne que tingué lloc a l'Ateneu Barcelonès ple de gom a gom, el Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya va concedir la medalla d'or a Pilar Massana “en reconeixement pels seus 40 anys de treball professional i la seva trajectòria en defensa dels drets socials i ciutadans”.

Tot seguit presentem la seva intervenció en aquest acte.

Per a mi va ser una autèntica i inesperada sorpresa. Vaig interpretar-ho com un reconeixement, a través meu, de totes les i els treballadores/s socials de base, i un motiu per valorar la tasca dels moviments socials, especialment en el moment actual. Amb tota la modèstia per part meva, que cal tenir en moments així, crec que en l'acte es va posar de manifest la necessitat del compromís social i polític més enllà dels immediatismes.

A més de Núria Carrera, degana del Col·legi, presidiren l'acte diverses autoritats de la Generalitat, de la Diputació i de l'Ajuntament de Barcelona. Durant l'acte van prendre la paraula Gemma Blasco, de la comissió de Solidaritat del Col·legi, que va llegir el Manifest elaborat per les Sectorials d'Acció Social, Ensenyament i Humanitats de Catalunya. Posteriorment Arcadi Oliveres i Bet Bàrbara van presentar-me glossant tant la trajectòria professional com d'implicació en moviments socials.

L'acte acabà amb una conferència d'Itziar González, arquitecta i exregidora de Ciutat Vella sobre El treball social i la construcció del llinard, utilitzant la metàfora “del llinard” i “la casa” com els necessaris espais d'acollida que ha de tenir tota societat.

Heus ací els fragments més rellevants de la meva intervenció.

Degana, autoritats, col·legues, amigues i amics, família...

Gràcies per aquest reconeixement d'aurat i gràcies per voler estar aquí avui. Sense vosaltres jo no li trobaria prou sentit.

Gràcies Arcadi i Bet per la vostra presentació. Guardaré la melodia de les vostres boniques paraules i quan em desanimi, les tornaré a escoltar.

Gràcies a tota la gent que m'heu acompanyat fins a arribar aquí. Sense vo-

Per citar l'article: MASSANA i LLORENS, M. Pilar. Medalla d'or del Treball Social 2013 a Pilar Massana i Llorens. *Revista de Treball Social*. Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya, desembre 2013, nº 200, pàgines 129-233. ISSN 0212-7210.

¹Treballadora social i llicenciada en Història de Catalunya. Treballa a l'Ajuntament de l'Hospitalet. És cap de l'equip de l'ABSS de Bellvitge i El Gornal de l'Hospitalet de Llobregat. mpmassana@l-h.cat.

saltres, aquest acte tindria un sentit molt diferent. Vosaltres sou la millor medalla.

Aquesta sala, em porta molts records:

- del bon amic Agustí de Semir, soci actiu de l'Ateneu i persona molt influent en el desenvolupament dels inicis dels Serveis Socials a Catalunya, a inicis del 1980.
- dels molts actes que hi vam fer, amb aquesta sala sempre plena, denunciant el règim de sancions de Nacions Unides contra la població civil de l'Iraq i més tard denunciant la invasió i la guerra. Precisament aquests dies estem recordant el desè aniversari d'aquesta guerra il·legal, il·legítima i immoral.

Però avui és una festa.

Estic molt contenta de portar 40 anys fent treball social. 40 anys de professió, excepte 4 anys de regidora de l'Hospitalet. Vaig treballar fins l'últim dia i em vaig reincorporar a la feina l'endemà mateix de deixar-ho de ser. És un senyal que m'agrada la feina que tinc.

Entenc aquest reconeixement com un homenatge als serveis socials de base i de primera línia, al treball compromès i directe amb la població que diàriament fem centenars de professionals.

Moltes de vosaltres m'heu fet arribar paraules boniques que m'encoratgen com "m'identifico amb aquest reconeixement", "ens retorna la confiança en les institucions", "ens alegrem que es reconegui el treball de base", "sento aquest reconeixement com meu." Jo penso el mateix. Gràcies. Per tant la medalla és també vostra.

Vull **donar les gràcies** a les treballadores socials que ens han precedit. Dones

grans i dones sàvies, que van prestigiar la professió quan aquesta començava a existir. D'entre totes citaré només la **Pilar Malla**, que com a mestra ens va ensenyar els primers passos en la professió i com a directora de Càritas em va introduir en el treball comunitari a Can Serra de l'Hospitalet al 1973.

Permeteu-me que en aquest moment solemne recordi també companyes molt properes que ens van deixar massa aviat: l'**Esther** Terrassó, l'Adelaida Navarro, la Rut, la Montse Nebot, la Ció Barjau...

Gràcies també a **les meves caps** de l'Ajuntament, i molt especialment agraeixo al meu **equip de Bellvitge i Gornal**, que m'acompanya, amb qui dia a dia mirem de construir els serveis socials de l'Hospitalet.

També entenc la medalla com un reconeixement al compromís cívic, a la implicació en els moviments socials, en les entitats, les plataformes, les comissions de treball, etc.

La medalla és del treball social. Però no ens podem desvincular de les altres dimensions de la vida civil. La veritat és que, a mi, el treball social m'ha portat a descobrir la necessitat d'implicar-me i participar en altres espais ciutadans, culturals, polítics fora de l'horari laboral. Crec que el treball social va més enllà del treball professional. A més, estic convençuda de l'enorme poder que cadascú de nosaltres tenim per influir en els assumptes del bé comú, en les decisions polítiques. Tots i totes tenim poder des del no poder: el poder de la feblesa, de la convicció.

Una de les tasques bàsiques del treball social és contribuir a fer persones autònomes, lliures, solidàries, compromeses amb

les seva realitat i que sàpiguen demanar ajuda quan els cal i que sàpiguen acceptar-la quan els l'ofereixen. És ben bonic, no? M'agrada. Però he de confessar que moltes vegades he pensat que si només treballés als serveis socials, no ho podria resistir, no podria aguantar fer de contenidor del dolor, del patiment, de les dificultats dels altres i/o de les dificultats de gestionar pressupost i equips de treball.

En canvi, **participar en altres nivells i en temes més globals m'ajuda a fer millor la feina**, em dona perspectiva, esperança, un sentit vital diferent i la visió i la força interior per plantar cara a tanta desigualtat d'oportunitats i a tanta injustícia.

Així ho vaig viure des del primer moment al barri de Can Serra de l'Hospitalet, en aquella època ja llunyana de la transició de la dictadura a la democràcia.

I després ho he anat comprovant sempre: intervenir en projectes concrets que tenen una dimensió global i participant en allò que tenim al nostre abast, que podem fer-ho, encara que ens sembli petit, de fet estem construint un món diferent i millor. Per això agraeixo a la Vida haver estat amb persones que m'han ajudat a fer camí. Amb ells he après, per exemple:

- A la Plataforma Aturem la Guerra, a més de mobilitzar-nos, hem pogut teixir una cultura de pau construint acords, trobant uns mínims que ens permetin fer uns màxims. Sempre respectant les diferències, veient fins on podem estar d'acord i caminar junts, sense trencar, a poc a poc, amb paciència. La força que té l'acció pacífica i no violenta.
- Amb aquell llunyà NO a l'OTAN, en què malgrat el discurs oficial a favor

del SÍ, a Catalunya vam guanyar el NO a l'OTAN. Partint del no-res, de la voluntat de la gent, de l'alegria del carrer OTAN i després podríem convocar tanta gent a favor de la Pau.

- Amb la campanya demanant el 0,7% i més. El nostre Col·legi, a partir d'un suggeriment, assumeix sumar-se i destinar aquest percentatge de les quotes col·legials. Amb aquest motiu formàrem una comissió de treball que 20 anys després encara continua donant "joc", en temes de cooperació, amb la Gemma Blasco al davant. Vam acampar durant un mes i mig a la Diagonal de Barcelona l'any 1994 amb el moviment pacifista, amb les companyes Bet Bàrbara, Maria Carrera... Segurament vam fer més visible la professió amb aquest fet que amb moltes reunions.
- També a Can Serra de l'Hospitalet, aquell llunyà 1973, ajudant a crear l'associació veïnal, entre immigrants, des de la Casa de la Reconciliació, i sense saber-ne gaire d'urbanisme, de reformes de plans parcials ni de trampes urbanístiques, vam aconseguir cohesió social i fer un barri millor. Les amistats que vam travar allà són per sempre i avui també són aquí.
- O quan partint de set associacions professionals diferents a Catalunya vàrem ser capaces de posar-nos d'acord i fer un sol col·legi professional de Treball Social, del qual avui podem sentir-nos orgullosos. En aquesta tasca hi érem amb la Teresa Aragonés, la Maria Carrera, la Pilar Nubiola...
- I ara ho constato també amb la cooperativa La Olivera de Vallbona de

les Monges. Des d'experiències molt concretes és possible crear riquesa, llocs de treball, donar esperança, donar sentit a la vida. Partint de molt poc, s'ha resistit més de 30 anys treballant amb persones amb discapacitat i fent un vi excel·lent. O com fa Coop 57 sumant els petits estalvis de molts per donar petits crèdits a qui no en tindria d'altra manera.

- O al Centre d'Estudis de l'Hospitalet, una entitat cultural que amb molt pocs recursos ha arribat a ser un referent ciutadà per una ciutat més vivible i cohesionada, enmig d'un context difícil per la diversitat cultural i la crisi.
- O igualment des de la fe, convertint la fe en un espai de trobada. Així ho fem per exemple des de la Diàspora o altres grups semblants.

A tots aquests grups i d'altres..., els vull manifestar el meu sincer agraïment. Gràcies.

No m'imagino “un altre món possible” sense la nostra implicació. Tinc la convicció que nosaltres, la gent, podem millorar la nostra realitat, la convicció que entre tots tenim capacitat per fer possible un món millor. Perquè no hi haurà millora duradora sense el compromís ciutadà plural, obert, divers.

Per això reivindico la política com l'art de participar en allò col·lectiu, en el bé comú i fer-ho com a servei. Acceptar qualsevol càrrec, per petit que sigui, és fer un servei polític. Però, avui que els partits polítics tradicionals estan tan desprestigiats, **reivindico també la Política en majúscula**, com la sobirania de les persones i dels pobles. Com un servei, amb voluntat de sumar i fer camí amb tothom.

Em pregunto: podem fer un món més just, fratern i solidari? Estic convençuda que sí. Amb una condició: que ningú de nosaltres deixi de fer aquella miqueta que pot fer i que li correspon. Si ho fem així, veurem com trobem l'alegria de viure, de participar, d'ajudar i de deixar-nos ajudar.

Vivim un temps molt complex. Ens havíem cregut que amb esforç i formació els nostres joves tindrien una feina i vida digna. Però no. La generació més formada de la nostra història ha de sortir a l'estranger per trobar feina. Tot el capital humà, econòmic, la inversió que s'ha fet en ells, marxa. Han aparegut noves formes de pobresa i ens arriben al despatx persones que mai no s'ho haurien pensat.

Les que estem a primera línia, malgrat les dramàtiques condicions econòmiques, cada dia fem el possible per donar respostes dignes. Cada dia en arribar a la feina ens esforcem per posar bona cara davant les dificultats, per treure recursos de sota les pedres, pouar capacitats on només es veu l'angúnia i desesperació. **Fem tot el que podem i no deixarem pas de fer-ho.**

I si nosaltres ho fem... voldria **deixar a les autoritats aquí presents** (les de la taula i fila zero) i a tothom qui tingui responsabilitat, que, si us plau, vos-tès que tenen més possibilitats, no deixin de fer tot el possible. Cal frenar aquesta debacle. No acceptin cap retallada de les prestacions més bàsiques. Si ho fan així estarem al seu costat.

Posar cara a les dificultats m'ajuda a trobar respostes. Ara tinc al cap les cares de persones que han perdut la feina, la casa, el PIRMI, centres que no han cobrat

l'aportació de l'Administració, famílies immigrants que retornen. Per això quan sortim al carrer demanant que la **despesa militar sigui per a despesa social** estic pensant exactament en aquestes persones.

Mirant tots els que avui som aquí, d'origens tan diversos, **m'ajudeu a confirmar que SÍ podem**, que és l'hora de fer una mica més, de ser més i millors activistes de la causa social en el sentit més ampli de la paraula. De cara endins per a alguns voldrà dir reforçar el col·legi i les seves comissions, i de cara enfora voldrà dir donar suport a les plataformes diverses, socials i culturals, els grups de consum, els grups d'innovació econòmica i laboral, **que ens ajudaran a tenir una nova mirada, a repensar el treball social**.

Si volem que el progrés social sigui per a tothom i no només per a l'1%, necessitem

canviar la manera de produir, de consumir, de relacionar-nos, en definitiva de viure. Hem de ser més amos i mestresses de la nostra vida i de les nostres circumstàncies.

Necessitem contribuir a una nova economia capaç de satisfer les necessitats bàsiques de la població. Una nova economia per a una nova manera de viure i de relacionar-nos.

Si ho fem, viurem millor, tindrem més vitalitat personal i col·lectiva i gaudirem molt més del regal de les relacions que fem cada dia.

Ara sí que acabo. Mai no se m'havia acudit que algú pogués donar-me una medalla per fer allò que crec i que m'agrada, veig que m'he equivocat, però només una mica, perquè la vostra estima és la millor medalla.

Moltes gràcies.

M. Pilar Massana i Llorens